

PAS op de plaats...en nu?

Reflectie op de tussenuitspraken en prejudiciële vragen

Studiemiddag VMR 28 juni 2017

PAS als systeem I

- 6 Nbw-vergunningen voor exploitatie resp. uitbreiding/wijziging veehouderijen
- Vergunningen verleend door GS Noord-Brabant met stilzwijgende instemming
- Gevolgen voor de 'Groote Peel' en 'Deurnsche Peel & Mariapeel'
- Appellant: Stichting Werkgroep Behoud de Peel

PAS als systeem II

- **Is het ambitieniveau van het PAS afdoende?**
- WG: "ambitieniveau is te mager in het licht van art. 6 Hrl -> 1e periode voorkomen verslechtering, 2e/3e periode bijdrage aan herstel -> géén gunstige st. v. insth."
- ABRvS: "er mag rekening worden gehouden met sociale en economische belangen-> verder bevat Hrl geen deadline -> beoordelingsruimte -> amb. niv. = OK"

PAS als systeem III

- Hier valt op zich weinig tegenin te brengen
- Hrl bevat inderdaad – i.t.t. KRW/KRL - géén deadline
- Echter: Hrl is al 25 jaar ‘oud’
- In 2033 nog steeds niet overal een gunstige st. v. insth.
- Bovendien: vertraging wat het halen van doelen betreft...

PAS als systeem IV

- **Is een individuele toestemming of een individuele beoordeling vereist?**
- 1) “generieke vrijstelling van vergunningplicht wegens niet-overschrijden van drempel- of grenswaarde is in strijd met art. 6, lid 3 Hrl”
- 2) “voor een individueel project kan geen vergunning worden verleend onder verwijzing naar generieke passende beoordeling -> ook strijdig met art. 6, lid 3 Hrl”

PAS als systeem V

- Rechtspraak HvJ EU biedt hier geen duidelijkheid over
- Situaties waar überhaupt geen beoordeling van de gevolgen heeft plaatsgevonden -> dat is i.h.k.v. PAS natuurlijk anders -> p.b. en gebiedsanalyses
- ABRvS: “er van uitgaande dat p.b. OK is -> geen aantasting van de natuurlijke kenmerken”
- In dat geval: geen strijd met art. 6, leden 2 en 3 Hrl

PAS als systeem VI

- Prejudiciële vraag 1 en 2
- M.i. heeft ABRvS gelijk
- Crux = dat aantasting natuurlijk kenmerken wordt voorkomen
- Echter goed dat vragen toch worden gesteld, rechtspraak is niet klip en klaar

PAS als systeem VII

- **Mag rekening worden gehouden met bron- en herstelmaatregelen?**
- 1) "ten onrechte is rekening gehouden met instandhoudings- en passende maatregelen ex art. 6, leden 1 en 2 Hrl"
- 2) "de bron- en herstelmaatregelen moeten als compenserende maatregelen worden aangemerkt"
- 3) "e.e.a. is in strijd met de arresten Briels en Orleans"

PAS als systeem VIII

- 1) "anders dan in het geval van Briels en Orleans is er geen sprake van een onmiddellijke fysieke aantasting"
- 2) "tijdelijke toename is wel mogelijk, maar deze wordt binnen de programmaperiode weer goed gemaakt"
- 3) "deels instandhoudings- en passende maatregelen én deels 'mitigerende' maatregelen"

PAS als systeem IX

- 1) prog. aanpak is niet op voorhand een ongeschikt instrument
- 2) hieraan is inherent dat rekening wordt gehouden met toekomstige gebeurtenissen
- 3) anders dan bij Briels en Orleans is er geen sprake van een aantasting
- 4) niet vereist is dat een maatregel al feitelijk is gerealiseerd

PAS als systeem X

- Bronmaatregelen en autonome herstelmaatregelen -> instandhoudings- en passende maatregelen ex art. 6, leden 1 en 2 Hrl
- Autonome depositiedaling -> feitelijke ontwikkeling
- PAS-herstelmaatregelen -> 'mitigerende' maatregelen
- Hoe dan ook mag met de effecten van alle maatregelen rekening worden gehouden i.h.k.v. p.b.!

PAS als systeem XI

- Zekerheidshalve ook weer prej. vragen: 3, 3a, 4, 5 en 5a
- Redenering m.b.t. prog. aanpak overtuigt niet -> Hrl bevat geen met art. 22 KRL overeenkomende bepaling -> ergo art. 6 Hrl is kader
- Crux Orleans is m.i. dat niet voor de muziek uit mag worden gelopen
- Verder zou uit Orleans kunnen worden afgeleid dat bron- en auto. herstelmaatregelen ten onrechte als inst.h.- en passende maatregelen worden aangemerkt

PAS als systeem XII

- **Tussenconclusie:**
- ABRvS acht PAS als systeem in beginsel houdbaar
- Zekerheidshalve heeft zij echter een aantal prej. vragen gesteld aan HvJ EU
- Verzoek om deze zaken met voorrang te behandelen -> bij voorkeur voor 1 juli 2018
- Alle aanhangige PAS-zaken worden aangehouden (circa 200)

PAS als systeem XIII

- **Aan het PAS klevende gebreken:**
 - 1) autonome daling is onvoldoende zeker (verschil tussen emissie en concentratie in lucht)
 - 2) onvoldoende zeker is dat uitg. punt 2,5% econ. groei tot een voldoende grote buffer leidt om tegenvallers autonome daling te kunnen opvangen
 - 3) deze onzekerheid werkt ook door in omvang dep. r. voor autonome ontw.

PAS als systeem XIV

- 4) onduidelijk is of i.h.k.v. bronmaatregelen voldoende grote marges zijn aangehouden om aantasting nat. kenmerken te voorkomen
- 5) dat is voorzien in monitoring en bijsturing doet hier niet aan af
- 6) houdbaarheid drempelwaarde is eveneens onzeker (berekeningen die hieraan ten grondslag liggen zijn niet overgelegd)
- 7) dubbeltelling met stoppers is niet uitgesloten
- 8) onduidelijk is of voldoende ruimte beschikbaar is voor het opvullen van bestaande rechten

PAS als systeem XV

- Kortom: er is nogal wat werk aan de winkel
- ABRvS acht het echter aannemelijk dat ministers I&M en EZ en stas. EZ erin slagen een en ander rond te krijgen -> mogelijk wel minder depositie-/ontw. ruimte
- Tot 1 juli 2018 verwacht ABRvS in beginsel geen onomkeerbare gevolgen
- Er kan dan ook nog gewoon gebruik worden gemaakt van het PAS

Bemesten en beweiden I

- Appellanten: MOB en Vereniging Leefmilieu
- Weigering van GS Gld. resp. Limburg om handhavend op te treden tegen het zonder vergunning bemesten en beweiden van agrarische gronden
- Hamvraag: is vrijstelling voor bemesten en beweiden in lijn met art. 6 Hrl?
- Uitspraken gaan enkel over melkveehouderijen en bemesten met dierlijke mest

Bemesten en beweiden II

- **Is sprake van een project of een andere handeling?**
- Weiden hangt onlosmakelijk samen met uitoefening veehouderij
- Voor zover verg. is verleend voor referentiedatum is sprake van een andere handeling
- Anders maakt weiden onderdeel uit van het totale project

Bemesten en beweiden III

- Bemesten hangt niet onlosmakelijk samen met uitoefening veehouderij
- Uitoefening veehouderij en bemesten zijn niet één project (zie ook 'oude' jp. ABRvS)
- Is voor kwalificatie als project bepalend of sprake is van een fysieke ingreep of gaat het om de effecten van de betreffende activiteit voor N2000?

Bemesten en beweiden IV

- Uitgaande van vereiste fysieke ingreep:
- Het brengen van mest **in** de grond = een project
- Het brengen van mest **op** de grond = een andere handeling
- Kan worden gesproken van één project als bemesting reeds plaatsvond voor ref. datum?

Bemesten en beweiden VI

- Als sprake is van één project van voor de ref. datum, dan is er sprake van een andere handeling
- Verder rijst ook in dit verband de vraag of het o.g.v. art. 6 Hrl is toegestaan om een categorie van activiteiten bij voorbaat vrij te stellen van de vergunningplicht
- Verder dringt zich de vraag op of in het kader van de passende beoordeling PAS terecht rekening is gehouden met de positieve effecten van maatregelen en ontwikkelingen

Bemesten en beweiden VII

- Is in het licht van art. 6, lid 2 Hrl voldoende dat ingevolge art. 2.4 Wnb kan worden overgegaan tot het opleggen van verplichtingen als blijkt dat de resultaten achterblijven bij de verwachtingen?
- Prej. vragen 1, 2, 3, 3a, 4, 4a, 5, 5a, 6, 7, 7a en 8

Hartelijk dank voor jullie aandacht!

Contactgegevens:

E-mail: ralph.frins@witteveenbos.com

Tel: 06 1017 3812

